РАСМОТРЕНО	СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
на заседании ШМС	заместитель директора по НО и В	директор МБОУ "СОШ№6"
протокол №1 от 29.08.2022	______Р.Р.Шайхутдинова	И.А.Никифорова
		Приказ №116 от 31.08.2022

Рабочая программа по предмету «Родная (татарская) литература»
для 6 класса (государственный)
муниципального бюджетного общеобразовательного учреждения
«Средняя общеобразовательная школа № 6 г.Лениногорска»
муниципального образования «Лениногорский муниципальный район»
Республики Татарстан

2022-2023 учебный год

ПОЯСНИТЕЛЬНАЯ ЗАПИСКА

Нормативные правовые документы,на основании которых составлена рабочая программа

Рабочая программа по родной (татарской) литературе для 6 класса составлена на основе:

- Основной образовательной программы ООО МБОУ «СОШ №6 г.Лениногорска» МО «ЛМР» РТ;
- Учебного плана МБОУ «СОШ №6 г.Лениногорска» МО «ЛМР» РТ;
- Примерной программы по родной (татарской) литературе 5-9 класс;
- Годового календарного учебного графика.

ЛИЧНОСТНЫЕ, МЕТАПРЕДМЕТНЫЕ И ПРЕДМЕТНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ОСВОЕНИЯ КОНКРЕТНОГО УЧЕБНОГО ПРЕДМЕТА

Личностные результаты:

• воспитание российской гражданской идентичности: любовь и уважение Отечеству, чувство гордости за свою Родину, знание истории языка, культуры родного края, основ культурного наследия Татарстана, народов России и всего человечества, усвоение гуманистических и традиционных ценностей многонационального российского общества, воспитание чувства долга и ответственности перед Родиной;

• формирование целостного мировоззрения, соответствующего современному уровню развития науки и общественной практики, учитывающего культурное, социальное, духовное многообразие явлений;

• формирование осознанного, уважительного и доброжелательного отношения к другому человеку, его мнению, культуре, языку, вере, гражданской позиции; культурным, языковым, религиозным ценностям народов России и всего мира;

• формирование готовности и способности обучающихся к саморазвитию и самообразованию на основе мотивации к обучению и познанию, осознанному выбору образования на базе ориентировки в мире профессий и профессиональных предпочтений с учетом познавательных интересов;

• самостоятельная организация учебной деятельности; оценивание своих учебных достижений, поведения, черт своей личности, своего эмоционального состояния; соблюдение норм поведения в социуме; владение умениями совместной деятельности в полиэтническом коллективе; оценка своей деятельности с точки зрения нравственных норм и эстетических ценностей; использование своих прав и выполнение своих обязанностей как гражданина полиэтнического, поликонфессионального государства;

• освоение социальных норм, правил поведения, ролей и форм социальной жизни в группах и сообществах; участие в школьном самоуправлении и общественной жизни в пределах возрастных компетенций с учётом религиозных, этнокультурных, социальных и экономических особенностей;

• формирование нравственных чувств и нравственного поведения, осознанного отношения к собственным поступкам;

• формирование коммуникативной компетентности в общении и сотрудничестве со сверстниками, старшими и младшими в процессе образовательной, общественной, учебно-исследовательской, творческой и других видов деятельности;

• формирование основ экологической культуры на основе признания ценности жизни во всех её проявлениях и необходимости ответственного отношения к окружающей среде;

• осознание значения семьи и общества, уважительное и заботливое отношение к членам своей семьи;

• развитие эстетического осознания через освоение художественного и культурного наследия народов Татарстана, России и всего мира.

Метапредметные результаты изучения татарской литературы в инокультурной среде:

• умение самостоятельно определять цели своего обучения, ставить и формулировать для себя новые задачи в учёбе и познавательной деятельности;

• умение самостоятельно планировать пути достижений целей; соотносить свои действия с планируемыми результатами, осуществлять контроль своей деятельности в процессе достижения результата;

• владение основами самоконтроля, самооценки, принятия решений и осуществления осознанного выбора в учебной и познавательной деятельности;

• умение создавать, применять и преобразовывать знаки и символы, модели и схемы для решения учебных и познавательных задач;

• умение читать и понять суть художественного произведения, осознанно использовать речевые средства в соответствии с задачей коммуникации, для выражения своих чувств, мыслей, потребностей;

• умение строить связанное речевое высказывание в зависимости от типа коммуникации и ситуации;

• формирование и развитие компетентности в области использования информационно-коммуникационных технологий.

Предметные результаты выпускников на уровне основного общего образования по татарской литературе выражается в следующем:

• понимание ключевых проблем изученных произведений татарского фольклора, фольклора народов России и всего мира; татарской классической и современной литературы, литературных взаимосвязей и взаимовлияний;

• осознанное беглое чтение текстов различных стилей и жанров; проведение смыслового анализа текста; использование различных видов чтения (ознакомительное, просмотровое, поисковое и др.);

• владение элементарной литературоведческой терминологией при обсуждении художественного произведения;

• умение пересказать содержание прозаического произведения или отрывка, используя цитаты из текста, отвечать на вопросы по прослушанному или прочитанному тексту;

• умение устанавливать связи между фольклорными и художественными произведениями разных народов на уровне тематики, проблематики, образов (по принципу сходства и различия);

• владение навыками сопоставления произведений татарской литературы с произведениями литератур других народов и этносов самостоятельно (или под руководством учителя), определяя линии сопоставления, выбирая аспект для самостоятельного анализа;

• владение монологической и диалогической речью; умение вступать в речевое общение; участвовать в диалоге (понимать точку зрения собеседника, признавать право на иное мнение); создание письменных высказываний, адекватно передающих прослушанную и прочитанную информацию;

• использование выразительных средств языка в соответствии с коммуникативной задачей, сферой и ситуацией общения; использование для решения познавательных и коммуникативных задач различных источников информации, включая энциклопедии, словари, Интернет-ресурсы и другие базы данных;

• использование приобретенных знаний и умений за рамками учебного процесса, то есть в практической деятельности и повседневной жизни.

Содержание учебного предмета.

I. Мифлардан чынбарлыкка.

Халык авыз иҗаты.

Фольклор – халыкның коллектив иҗат җимеше. Анда халыкның теләк-омтылышының чагылышы. Фольклорның вариантлы булуы. Фольклор әсәрләренең жанрларын гомуми күзаллау. Балалар фольклоры (бишек җырлары, табышмаклар, тизәйткечләр, мәкальләр һ.б.). Башка халык авыз иҗаты белән чагыштыру.

Әдәбият теориясе. Фольклор. Халык авыз иҗаты.

Мифлар. Татар халык мифлары.

Мифлар – кешеләрнең дөньяны фантастик аңлавы.Мифик геройлар турында төшенчә. Миф белән әкиятнең аермасы. Рус, грек мифлары белән чагыштыру. «Шүрәле», «Шүрәлене ничек алдарга?» «Су иясе», «Өй иясе», «Дедал белӗн Икар» мифлары. Мифларны өйрәнгән галимнәр. Язучылар иҗатында мифик геройлар. Рабит Батулланың “Албасты” пьесасы.

Әдәбият теориясе. Миф. Мифик геройлар.

Мәкальләр һәм әйтемнәр.

Мәкальнең акыл бирү, сөйләмне матурлау өчен кулланылуы. Мәкальләрнең тематикасы. Әйтемнең күчерелмә мәгънәдә кулланылган, сөйләмнең эмоциональ көчен арттыра торган жанр булуы. Мәкаль белән әйтемнең аермасы. Татар мәкальләре һәм әйтемнәренең русча эквивалентлары.

Әдәбият теориясе. Мәкаль, әйтем.

II. Халык моңнары: җырлата да, елата да...

Халык җырлары.

Халык җырларының авторы халык булуы. Аларның вариантлылыгы. Халык җырларының жанрлары. Йола җырлары, аларның килеп чыгу үзенчәлеге. Йола бәйрәмнәреннән **Сөмбелә** бәйрәме. Чуваш халык бәйрәме **Чуклеме.** Тарихи җырлар.**"Көзге ачы җилләрдә"** җыры. Уен җырлары. **"Кәрия Зәкәрия"** җыры.

Әдәбият теориясе. Халык җырлары. Халы җыры жанрлары. Йолалар, йола җырлары. Тарихи җырлар. Уен җырлары.

Шигърияттә халык көе.

Шагыйрьләрнең кайбер шигырьләре халык тарафыннан көйгә салынуы. Г.Тукайның "Туган тел" шигыре. Аның төрле телләргә тәрҗемә ителүе.

Г.Тукайның "Туган авыл" шигыре. Аның дә халык җыры кебек яратып җырлануы, киң таралган булуы. Композитор А.Монасыйпов турында кыскача белешмә. Кешенең балачагы үткән туган якның кадере.

Әдәбият теориясе. Автор җырлары.

Татарстан Республикасы гимны. Гимнның дәүләт символы булуы. Гимн уйнала торган очраклар. Гимнны тыңлау тәртибе. Татарстан Республикасының Дәүләт гимны авторлары Р.Байтимеров, Р.Яхин. Гимн текстының эчтәлеге, көе.

Әдәбият теориясе. Гимн.

Җырны башкаручы – җырчы. Җырның яшәвендә башкаручының роле. Җырчы Р.Ваһапов – милли профессиональ эстрадага нигез салучы.

Әдәбият теориясе. Профессиональ җырчы.

III. Кадерле син, кеше туганым!

Нәкый Исәнбәт. Язучы турында кыскача белешмә.

"Өч матур сүз" шигыре. Әти-әни, туган илнең кадере. Шигырьдәге лирик герой. Шигырьнең диалог формасында язылуы. Шигырьнең Г.Тукайның "Туган тел" шигыре белән аваздашлыгы.

Әдәбият теориясе. Лирик герой. Сынландыру.

Мәҗит Гафури. Әдип турында кыскача белешмә. Рус мәсәлчеләре белән чагыштырып өйрәнү.

«Әтәч белән Сандугач» мәсәле. Мәсәлдә туган җир кадере темасының дәвам итүе. Ирек, кеше өчен ирек кадере турында белешмә. Мәсәлдә сынландыру алымы. Мәсәлнең морале.

"Ана" шигыре. Шигырьдә ана өчен бала, бала өчен ана кадере. Н.Исәнбәт шигырьләре белән аваздашлыгы. Бишек җырларының әһәмияте турында мәгълүмат.

Әдәбият теориясе. Мәсәл.

Габдулла Тукай. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында мәгълүмат.

"Шүрәле" экият-поэмасы. Әкият-поэмада кеше һәм табигать мөнәсәбәтләре, туган авыл табигатенең матурлыгы. Шүрәле мифик образы. Әсәрдә егет һәм Шүрәле образларының бирелеше, аларга салынган мәгънә. Г.Тукай экиятләренә иллюстрацияләр авторы – Байназар Әлменов.

Фәрит Яруллин. Композитор турында белешмә.

"Шүрәле" балеты. Г.Тукайның «Шүрәле» экият-поэмасына балет язылу.Балет авторлары Ф.Яруллин, Ә.Фәйзи, Л.Якобсон турында мәгълүмат. Былтыр, Шүрәле образларының бирелеше. Сөембикә образы, аңа салынган мәгънә.

Әдәбият теориясе. Балет.

Муса Җәлил. Шагыйрьнең тормыш юлы, сугыш чоры иҗаты, “Моабит дәфтәрләре” турында мәгълүмат. М.Җәлилнең музей-квартирасы.

“Чәчәкләр” шигыре. Шигырьнең язылу урыны, вакыты. Шигырьдәге символлар. Чәчәкләрнең матурлык һәм үлемсезлек символы буларак бирелүе. Туган илне ярату, туган илне саклау идеясе.

Әдәбият теориясе. Символ, строфа.

Әмирхан Еники. Әдип турында кыскача белешмә.

“Туган туфрак” хикәясе. Әсәрнең төп идеясе. “Нигез”, “Туган туфрак” төшенчәләре. Авыл табигатенең, авыл халкының бирелеше. Хикәядәге символлар. Кларaның эчке кичерешләре. Авыл проблемалары.

IV. Энҗе карлар явып үткән...

Галимҗан Ибраһимов. Әдип турында кыскача белешмә.

“**Кар ява” хикәясе.** Кышкы табигать, кар яву күренешенең тасвирлануы. Хикәядә чагыштырулар.

Кави Нәҗми. Шагыйрь турында кыскача белешмә.

“Кызыклы хәл” шигыре. Шигырьдә Вилдан белән булган хәлнең бирелеше. Строфа, рифмалар. Эчтәлекне ике өлешкә бүлеп карау мөмкинлеге. Шигырьдәге юмор.

Мәрзия Фәйзуллина. Тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә.

“Чыршының күлмәкләре” шигыре. Шигырьнең эчтәлеге, поэтик яңгырашы. Чагыштырулар, сынландыру. Шигырьдә күтәрелгән экология проблемасы.

Резеда Вәлиева. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат.

“Нәни чыршы” шигыре. Шигырьнең эчтәлеге, кулланылган троплар. Шигырьдә күтәрелгән проблема.

Туфан Миңнуллин. Тормыш юлы турында мәгълүмат (5 сыйныфта үткәннәргә өстәмә).

“Акбай һәм Кыш бабай” пьесасы. Пьесада Яңа ел бәйрәменә әзерлекнең бирелеше. Кыш бабай белән Кар кызы теләкләре. Яңа ел белән котлау сүзләре.

V. Акыл — тузмас кием, белем — кипмәс кое.

Каюм Насыйри. Әдип турында кыскача белешмә. Аның энциклопедист галим булуы. Казандагы һәм Яшел Үзән районындагы музейлары.

“Әбүгалисина” кыйссасы. Әбүгалисина һәм Әбелхарис образлары. Аларның белемгә омтылышлары, белем өйрәнүдәге тырышлыклары. Белемнең файдасы. Әбүгалисинаның ярлы егеткә, Әбелхарисның патшага булышуы. Туганлык һәм көнчелек хисләре. Әбүгалисинаның галим булып танылуы.

Әдәбият теориясе. Кыйсса.

Габделхәй Сабитов. Язучы турында кыскача белешмә.

“Чүкеч” хикәясе. Язучының әйтергә теләгән фикере. Хикәядә малай һәм ата образлары. Әсәрдә искә алынган эш кораллары.

Әдәбият теориясе. Хикәяләү.

Абдулла Алиш. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.

“Әни ялга киткәч” хикәясе. Хикәянең төп идеясе. Малайның яңага омтылышы, эшчәнлеге. Малайның өйдә башкарган эшләре. Малайның эшкә өйрәнүе турындагы мәкальләр.

Әдәбият теориясе. Хикәяләүче.

Фәнис Яруллин. Әдип турында кыскача белешмә.

“Кояштагы тап” хикәясе. Әсәрнең төп идеясе. Малай һәм ана образлары. Хикәядә ялганның, ялкаулыкның фаш ителүе. Яманлыкның эзе калуы.

Әдәбият теориясе. Притча.

Гөлшат Зәйнашева. Шагыйрә турында кыскача мгълүмат.

“Кем булырга?” шигыре. Шагыйрәнең әйтергә теләгән фикере. Шигырьдә әйтелгән һөнәрләр. Һөнәр сайлауның мөһимлеге.

Мәгъсүм Латыйфуллин. Язучы турында кыскача белешмә.

“Сәйдәшнең юл башы” хикәясе. Салих Сәйдәшевның һөнәр сайлавында зур роль уйнаган вакыйга. Танылган кешеләрнең төрле һөнәрләр турында уйланулары. С.Сәйдәшевның тормышына йогынты ясаган шәхесләр.

Әдәбият теориясе. Биографик әсәр.

Салих Сәйдәшев. Композиторның тормыш юлы, иҗаты турында белешмә. С.Сәйдәшев исемендәге Зур концерт залы, музее, һәйкәле.

Равил Фәйзуллин. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.

“Бердәнбер” шигыре. Шигырьнең төп идеясе. Бердәнбер сүзенең мәгънәсе. Шигырьнең төзелеше.

VI. Ил өстендә илле дустың булсын.

Дәрдемәнд. Әдип турында кыскача белешмә.

“Ике туган” хикәясе. Хикәянең эчтәлеге. Туганлык мөнәсәбәтләренең бирелеше. Әтәч белән тавыкның кешеләштереп (персонификация) бирелүе. Сәламәт булуның, куркынычсызлыкның элементар кагыйдәләре.

Һади Такташ. Шагыйрь, аның балачагы турында мәгълүмат.

“Мокамай” поэмасы. Поэманың эчтәлеге. Мокамай образының прототибы. Поэмада кулланылган сурәтләү чаралары. Тормыштагы ялгыш адымның һәлакәткә илтүе. Шагыйрьнең дуслык хисләренә тугрылыгы. Поэмадагы символлар.

Әдәбият теориясе. Поэма.

Ренат Харис. Әдип турында кыскача белешмә. Аның төрле яклы иҗаты.

“Серле алан” пьесасы. Пьесаның эчтәлеге. Малайлар, карт образлары. Пьесадагы символик образлар. Ваемсызлык нәтиҗәләре. Бәхет, тынычлык өчен һәр кешенең җаваплылыгы.

Әдәбият теориясе. Символик образ. Диалог. Монолог.

Эльмира Шәрифуллина. Шагыйрә турында кыскача мәгълүмат.

“Дуслык, чын дуслык” шигыре. Шигырьнең эчтәлеге, төзелеше. Дуслыкның көче турында уйлану. (1 сәгать)

Шәүкәт Галиев. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.

“Дуслык балы” шигыре.Шигырьнең эчтәлеге. Шигырьдә күтәрелгән милләтара дуслык, толерантлык проблемалары. Шигырьнең строфалары, рифмалары, троплар.

VII. Көлке көлә килә...

Шәүкәт Галиев. “Курыкма, тимим”, “Атлап чыктым Иделне” шигырьләре. Шигырьләрнең эчтәлекләре. Һәр шигырьдәге юмор.

Фаил Шәфигуллин.Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.

“Ике тиен акча” хикәясе. Хикәянең эчтәлеге. Марат образы. Хикәядәге юмор. Язучының юмор аша әйтергә теләгән фикере.

VIII.Һәр фасылың гүзәл, табигать!

Роберт Әхмәтҗанов. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.

“Иртә әле...” шигыре. Шигырьдә табигать тасвиры. Кулланылган әдәби алымнар. Туган ил кадере.

Әдәбият теориясе. Пейзаж.

Гәрәй Рәхим. Шагыйрь турында кыскача мәгълүмат.

“Апрель”хикәясе. Әсәрнең эчтәлеге. Төп идеясе. Хикәяәге чагыштырулар. Автор игътибарны юнәлткән табигать кануны.

Әдәбият теориясе. Портрет.

Гомәр Бәширов. Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат.

“Туган ягым – яшел бишек” повестеннән өзек. Сабантуй турындагы өзекнең эчтәлеге. Сабантуй бәйрәменең тасвирлап бирелеше. Көрәшче егетләр, Хәкимҗан образлары. Сурәтләү чаралары. Сабантуй бәйрәме тарихы.

Лотфулла Фәттахов. Рәссамның тормышы, иҗаты турында кыскача мәгълүмат. “Сабантуй” картинасында суәтләнгән табигать, авыл кешелӛре.

Балалар өчен чыга торган газета-журналлар. “Сабантуй” журналы. Журнал басылып чыгу тарихы. Журнал рубрикалары. Мәкаләләрнең эчтәлеге.

№	Содержание	Количество часов
1.	От мифа к реальности./ Мифтан – чынбарлыкка. Происхождение мифов, их классификация.	1
2.	Мифы разных народов: «Шүрәле» /«Шурале», «Су иясе» /«Водяная», «Өй иясе» /«Домовой». Мифик геройлар турында төшенчә. «Шүрәле», «Шүрәлене ничек алдарга?» мифлары, «миф» төшенчәсе.	1
3.	Пословицы и поговорки. Отражение в них народной психологии и идеалов. Разница между пословицами и поговорками. Мәкальләр һәм әйтемнәр. Мәкальләрнең тематикасы. торган жанр булуы. Мәкаль белән әйтемнең аермасы. Татар мәкальләре һәм әйтемнәренең русча эквивалентлары.	1
4.	Народные песни. Их виды: исторические песни, обрядовые песни, игровые песни и др. Халык җырлары. Халык җырларының жанрлары. Йолалар, йола җырлары. Тарихи җырлар. Уен җырлары.	1
5.	Стихотворения «Туган тел» / «Родной язык», «Туган авыл» / «Родная деревня» Г. Тукая. Роль мотивов народных песен. Г.Тукайның “Туган тел” шигыре. Аның төрле телләргә тәрҗемә ителүе. «Туган тел», «Туган авыл» шигырьләре	1
6.	Изучение Государственного Гимна Республики Татарстан./Татарстан Республикасы гимны. Гимнның дәүләт символы булуы.	1
7.	Изучение стихотворения «Өч матур сүз»/ «Три прекрасных слова» Н. Исанбет. Н.Исәнбәтнең «Өч матур сүз» шигыре. Әти-әни, туган илнең кадере. Шигырьдәге лирик герой.	1
8.	Стихотворения «Ана» / «Мать» М. Гафури. М.Гафуриның “Ана” шигыре.	1
9.	Басня «Әтәч белән Сандугач» / «Петух и соловей» М. Гафури. Олицетворение. М.Гафури. «Әтәч белән Сандугач» мәсәле. Мәсәлдә сынландыру алымы. Мораль басни. Мәсәлнең морале.	1
10.	Жизнь и творчество Г.Тукая. Г.Тукай. Шагыйрьнең тормыш юлы, иҗаты турында мәгълүмат.	1
11.	Изучение поэмы-сказки «Шүрәле» / «Шурале» Г.Тукая. Идейно-эстетический идеал автора, мифологический сюжет произведения. “Шүрәле” экият-поэмасы. Әкият-поэмада кеше һәм табигать мөнәсәбәтләре, туган авыл табигатенең матурлыгы.	1
12.	Изучение поэмы-сказки «Шүрәле» / «Шурале» Г.Тукая. Изображение природы Заказанья, людей, живущих на лоне природы, их образа жизни, быта. “Шүрәле” әкият-поэмасы. Шүрәле мифик образы. Әсәрдә егет һәм Шүрәле образларының бирелеше, аларга салынган мәгънә.	1
13.	Творчество М. Джалиля. Изучение стихотворения из цикла «Моабитские тетради». М.Җәлилнең тормыш юлы, сугыш чоры иҗаты	1
14.	«Чәчәкләр»/ «Цветы», «Тик булса иде ирек» /«Была бы свобода». Надежда поэта. Шигырьдәге символлар. Туган илне ярату, туган илне саклау идеясе. Символ, строфа.	1
15.	Жизнь и творчество А. Еники. Тема родной земли в рассказе «Туган туфрак»	1

	/«Родная земля». Замысел автора. Ә.Еники иҗаты. «Туган туфрак» хикәясе. Әсәрнең төп идеясе. “Нигез”, “Туган туфрак” төшенчәләре	
16.	«Туган туфрак» /«Родная земля». Образ главной героини Клары. Образ старика, хранителя ценностей прошлого. Ә.Еники иҗаты. «Туган туфрак» хикәясе. Хикәядәге символлар. Кларaның эчке кичерешләре. Авыл проблемалары.	1
17.	Творческое наследие Г. Ибрагимова. Ознакомление с его рассказом-описанием «Кар ява» / «Снег идет». Сравнения. Галимҗан Ибраһимов. “Кар ява” хикәясе. Кышкы табигать, кар яву күренешенең тасвирлануы. Хикәядә чагыштырулар.	1
18.	Научное и литературное творчество Каюма Насыри (1825-1902). Фантастический сюжет повести К.Насыри «Әбүгалисина» / «Авиценна». Образы героев. К.Насыйриның “Әбүгалисина” кыйссасы. Әбүгалисина һәм Әбелхарис образлары.	1
19.	К.Насыри «Әбүгалисина» / «Авиценна». Чувства родства и зависти. К.Насыйриның “Әбүгалисина” кыйссасы. Туганлык һәм көнчелек хисләре. Кыйсса.	1
20.	Жизнь и творчество А. Алиша. Абдулла Алиш. Язучының тормыш юлы, иҗаты	1
21.	Ознакомление с рассказом А.Алиша «Әни ялга киткәч» / «Когда мама уехала отдыхать». Хикәянең төп идеясе.	1
22.	Творчество Ф. Яруллина. Изучение рассказа «Кояштагы тап» /«Пятно на солнце». Малай һәм ана образлары.	1
23.	Рассказ «Кояштагы тап» /«Пятно на солнце». Притча. Ф.Яруллин «Кояштагы тап» хикәясе. «Притча» төшенчәсе	1
24.	С.Сайдашев. Жизнь и творчество. Изучение рассказа «Сәйдәшнең яшьлеге» / «Молодость Сайдаша» М. Латифуллина. С.Сәйдәшев. Композиторның тормыш юлы, иҗаты.	1
25.	Жизнь и творчество Х. Такташа. Ознакомление с произведением «Мокамай». Һ.Такташ иҗаты.“Мокамай” поэмасы. Поэмада кулланылган сурәтләү чаралары	1
26.	Эстетический идеал поэта. Цена дружбы. Шагыйрьнең дуслык хисләренә тугрылыгы. Поэмадагы символлар.	1
27.	Проект "Кем быть?" Проект эше “Кем булырга”	1
28.	Ознакомление со стихотворениями «Дуслык балы» /«Мед дружбы» Ш. Галиева. Взаимоотношения между людьми. Ш.Галиев иҗаты. «Дуслык балы» шигыре. Шигырьдә күтәрелгән милләтара дуслык, толерантлык проблемалары. Шигырьнең строфалары, рифмалары, троплар.	1
29.	Изучение рассказа Г. Рахима «Апрель». Сравнения. Г.Рәхимнең «Апрель» хикәясе. Төп идеясе. Хикәяәге чагыштырулар.	1
30.	Жизнь и творчество Г. Баширова. Изучение отрывка из повести «Туган ягым – яшел бишек» / «Родная сторона – колыбель моя»:	1
31.	«Язгы сабан туйлары» / «Весенние сабантуи». Г.Бәшировның “Туган ягым – яшел бишек” повестеннән өзек. «Язгы сабан туйлары»	1
32.	Средства выразительности. История праздника Сабантуй. Сабантуй бәйрәменең тасвирлап бирелеше. Сурәтләү чаралары. Сабантуй бәйрәме тарихы.	1
33.	Ознакомление с картиной Л. Фаттахова «Сабантуй». Л.Фәттаховның «Сабантуй» картинасы. Картинада сурәтләнгән табигать, авыл кешеләре	1
34.	Чтение детского журнала «Сабантуй». Балалар өчен чыга торган газета-журналлар. “Сабантуй” газеты, басылып чыгу тарихы, рубрикалары. Мәкаләләрнең эчтәлеге.	1
35.	Повторение и обобщение изученного в 6 классе. Үткәннәрне йомгаклау.	1

Критерии оценивания устных ответов учащихся.

Устный опрос является одним из основных способов учета знаний учета учащихся по татарскому языку. Развернутый ответ ученика должен представлять собой связное, логически последовательное сообщение на определенную тему, показывать его умение применять определения, правила в конкретных случаях.
При оценке ответа ученика надо руководствоваться следующими критериями: 1) полнота и правильность ответа; 2) степень осознанности, понимания изученного; 3) языковое оформление ответа.

Оценка «5» ставится, если ученик: 1) полно излагает изученный материал, дает правильное определение языковых понятий; 2) обнаруживает понимание материала, может обосновать свои суждения, применить знания на практике, привести необходимые примеры не только по учебнику, но и самостоятельно составленные; 3) излагает материал последовательно и правильно с точки зрения норм литературного языка.
Оценка «4» ставится, если ученик дает ответ, удовлетворяющий тем же требованиям, что и для оценки «5», но допускает 1-2 ошибки, которые сам же исправляет, и 1-2 недочета в последовательности и языковом оформлении излагаемого.
Оценка «3» ставится, если ученик обнаруживает знание и понимание основных положений данной темы, но: 1) излагает материал неполно и допускает неточности в определении понятий или формулировке правил; 2) не умеет достаточно глубоко и доказательно обосновать свои суждения и привести свои примеры; 3) излагает материал непоследовательно и допускает ошибки в языковом оформлении излагаемого.
Оценка «2» ставится, если ученик обнаруживает незнание большей части соответствующего раздела изучаемого материала, допускает ошибки в формулировке определений и правил, искажающие их смысл, беспорядочно и неуверенно излагает материал. Оценка «2» отмечает такие недостатки в подготовке ученика, которые являются серьезным препятствием к успешному овладению последующим материалом.
Оценка («5»,»4»,»3») может ставиться не только за единовременный ответ (когда на проверку подготовки ученика отводится определенное время), но и за рассредоточенный во времени, то есть за сумму ответов, данных учеником на протяжении урока (выводится поурочный балл), при условии, если в процессе урока не только заслушивались ответы учащегося, но и осуществлялась проверка его умения применять знания на практике.

ДЕМОНСТРАЦИОННЫЙ МАТЕРИАЛ

I вариант

А 1. Халык авыз иҗаты әсәрләренең авторы кем? (1 балл)
а) язучы ә) халык б) су иясе в)шагыйрь
А 2. Халык авыз иҗаты әсәрләрен кая язганнар? (1 балл)
а) китапларга ә) язмаганнар б) телдән сөйләгәннәр в) дәфтәрләргә
А 3. Сөмбелә бәйрәме ул-... (1 балл)
а) татар халкының йола бәйрәме; ә) рус халкының йола бәйрәме; б) чуваш халкының йола бәйрәме
А 4. Г.Тукай Шүрәлене (1 балл)
а) үзе уйлап тапкан ә) әзер мифны гына алып язган б) халык мифларындагы Шүрәлегә яңа сюжет уйлап тапкан
А 5. Татарстан Республикасы дәүләт гимнының сүзләрен кем язган? (1 балл)
а) Рамазан Байтимеров ә) Рөстәм Яхин б) Муса Җәлил
А 6. “Әбугалисина” әсәрен кем язган? (1 балл)
а) Абдулла Алиш ә) Каюм Насыйри б) Фәнис Яруллин
А 7. “Мокамай” поэмасында Мокамай кем ул? (1 балл)
а) автор үзе ә) авторның дусты б) авторның абыйсы
А 8. Габдулла Тукай кайчан һәм кайда туган? (1 балл)
а) 1859 нчы елның 23нче ноябрендә Оренбург өлкәсе Эстәрлетамак өязе Җиргән авылында
б) 1886 нчы елның 26нчы апрелендә Арча районы Кушлавыч авылында
в) 1901 нче елның 1нче гыйнварында Мордва Республикасы Торбеево районы Сыркыды авылында
А 9. Гомәр Бәширов кем ул? (1 балл)

а) халык язучысы   ә) халык җырчысы   б) халык рәссамы
А 10. “Туган ягым-яшел бишек” әсәрен кем язган? (1 балл)
а) Р.Әхмәтҗанов   ә) Г.Бәширов   б) Г.Рәхим
В . Өзекне укыгыз. Сорауларга җавап бирегез. (8 балл)

Белмим,
Әллә күпкә,
Әллә бик озакка,
Ахры, мәңге оныта алмамын
Тамбов урманнары уртасында
Усак яфраклары шаулавын...
Алар мәңге минем хыялымда
Шаулый-шаулый яфрак ярырлар,
Карт имәннәр, калмый минем арттан,
Кая барсам, озатып барырлар...

В 1.Өзек кайсы шигырьдән алынган? (Шигырьнең исемен яз!)
В 2. Шигырьнең авторы кем?
В 3.Төп геройлары кем?
В 4. Шигырь нәрсә турында? (саранлык турында, мәхәббәт турында, дошманлык турында,   дуслык турында)

В 5. Сообщи друзьям: (2 балл)
- Я прочитал стихи Г. Тукая.

В6. Спроси у друга: (4 балл)
- Ты читал стихи Г. Тукая?
- Каких татарских писателей ты знаешь?

С 1. Татар халкының бер бәйрәме турында языгыз. (6 балл)

II вариант

А 1. Халык җырлары ничә төркемгә бүленә? (1 балл)
а)2   ә) 5   б) 4   в)3
А 2. Халык авыз иҗаты жанры гына булган рәтне билгеләгез._(1 балл)
а) мәкаль, әйтем, экият;   ә) хикәя, роман, такмак;   б) җыр, хикәя, табышмак;
А 3. Чуклеме бәйрәме ул-...   (1 балл)
а) татар халкының йола бәйрәме;   ә) рус халкының йола бәйрәме;   б) чуваш халкының йола бәйрәме
А 4._Габдулла Тукайның экият-поэмасын атагыз. (1 балл)
а) “Туган тел”
б) “Пар ат”
в) “Шүрәле”
А 5. Татарстан Республикасы дәүләт гимнының музыкасын кем язган? (1 балл)
а) Рамазан Байтимеров   ә) Рөстәм Яхин   б) Муса Җәлил
А 6. “Әбугалисина “ әсәре нәрсә турында? (1 балл)
а) дуслык турында   ә) белем алу турында   б) эти-әни турында
А 7. Мокамайның чын исеме:
а) Мөхәммәтҗан   ә) Мөхәммәтшакир   б) Мөхәммәтһади
А 8.Фәнис Яруллин кайчан һәм кайда туган? (1 балл)
а) 1908нче елның 15нче сентябрендә Татарстанның Куйбышев (хәзерге Спас) районы Көек авылында
б) 1825нче елның 14нче февралендә Татарстанның Яшел Үзән районы Олы Ширдан авылында
в) 1938нче елның 9нчы февралендә Татарстанның Баулы районы Кызылъяр авылында
А 9. Гомәр Бәширов кайда туган? (1 балл)
а)Татарстанда   ә) Башкортстанда   б) Әлмәттә
А 10._Нәкый Исәнбәт шигырьләре кайсы рәттә? (1 балл)
а) “Туган ил”, “Өч матур сүз”
б) “Туган тел”, “Туган авыл”
в) “Бүләк”, “Гөлназ мәктәпкә бара”

В. Өзекне укыгыз. Сорауларга җавап бирегез. (8 балл)

И туган тел, и матур тел,
Әткәм- әнкәмнең теле.
Дөньяда күп нәрсә белдем
Син туган тел аркылы...

В 1.Өзек кайсы шигырьдән алынган? (Шигырьнең исемен яз!)
В 2.Шигырьнең авторы кем?
В 3. “Туган тел” сүзтезмәсен тәрҗемә итеп языгыз.
В 4. Шигырь нәрсә турында? (мәхәббәт турында, дуслык турында, туган тел турында)

В 5. Сообщи друзьям: (2 балл)

- Я прочитал стихи М.Джалиля.

В6. Спроси у друга: (4 балл)

- Ты читал стихи М.Джалиля?
- Какие татарские поэты тебе нравятся

С 1. Татар халкының бер бәйрәме турында языгыз. (6 балл)